

پروتکل "باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان"

مرکز مدیریت بیماری های واگیر

بهار ۱۳۹۵

۲۰۱۶

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

مقام معظم رهبری:

مسئله جوانان در کشور ما باید به یک مسئله حقیقتاً ملی تبدیل بشود، همه باید در قبال این مسئله احساس مسئولیت کنند، هم دولت، هم روحانیت، هم بسیج، هم سازمان‌های ورزشی، هم صدا و سیما، همه دستگاه‌هایی که در زمینه مربوط به جوانان می‌توانند نقشی ایفا کنند، باید در خصوص مسئله جوانان در این کشور احساس مسئولیت کنند.

صفحه	فهرست:
۳	مقدمه و بیان مسئله
۵	تعریف
۵	اهداف
۵	گروه هدف
۶	اصول راه اندازی مرکز
۷	قوانین و مقررات داخلی مرکز
۸	پرسنل مرکز
۹	استاندارد فضای فیزیکی مرکز
۱۰	استاندارد خدمات ارائه شده در مرکز
۱۸	نظام ارجاع مرکز

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

مقدمه و بیان مسئله:

نوجوانی دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی است. تقریباً از ده سالگی آغاز می‌شود و تا نوزده سالگی ادامه می‌یابد. دوره‌ای است آکنده از تعارض و نوسان بین وابستگی و استقلال. نوجوانی دوره‌ای است شبیه به رویا که در آن هر حادثه و اتفاقی ممکن است رخ دهد. در این دوره اضطراب‌ها، دلهره‌ها، کابوس‌ها، ترس‌ها، درهم شکستن ارزش‌ها و در هم آمیختن تفکرات یا خیال پردازی‌ها امری عادی تلقی می‌شود که نوجوان را در انجام برخی رفتارها و کسب برخی تجربیات بی‌مهاباتر می‌سازد و آنها را در معرض خطرات متعدد قرار می‌دهد. سوء مصرف مواد مخدر، محرک و الکل تماس‌های جنسی پرخطر و ابتلا به اچ‌آی‌وی ایدز و بیماری‌های آمیزشی از جمله خطراتی است که نوجوانان را تهدید می‌کند.

نوجوانی و جوانی، یکی از چالش برانگیزترین، تنش‌زا ترین، جذاب‌ترین و در عین حال مشکل‌سازترین دوران زندگی هم برای نوجوانان و جوانان و هم برای والدین، معلمان و متخصصان سلامت جامعه است. در عین حال، نوجوانی و جوانی، دوره‌ای با بهترین خوشی‌ها، تفریحات، تهییج‌ها، آرمان‌گرایی‌ها و خوش بینی‌هایی است که طی آن نوجوان و جوان لذت خودپیرویی، استقلال، صمیمیت و برنامه‌ریزی برای آینده را می‌چشد و به اوج تحول جسمانی، عاطفی و ذهنی دست می‌یابد. در این راستا ضرورت و فوریت درک سلامت نوجوانان و جوانان حائز اهمیت است چراکه:

۱. سلامت حق طبیعی هر انسان، از جمله جوانان است.
 ۲. جوانان بیش از یک سوم جمعیت کشور را در برمی‌گیرند.
 ۳. برآوردها در اقتصاد بهداشت نشان می‌دهند که نوجوانی و جوانی از لحاظ کمی با ارزش‌ترین گروه‌های سنی اجتماع می‌باشند.
 ۴. جوانان و بویژه نوجوانان در بهترین سنین برای فراگیری مهارت‌های سالم زیستن قرار دارند.
 ۵. بنیان بسیاری از رفتارهای تاثیرگذار بر سلامت و شیوه زندگی افراد در سنین نوجوانی و جوانی شکل می‌گیرد هر چند که جوانان در مقایسه با گروه‌های جوان‌تر و مسن‌تر، مرگ و میر کمتری دارند، اما رفتارها و شیوه زندگی که در این سنین در پیش گرفته می‌شود تاثیری شگرف بر بار بیماری‌های عمده در آینده دارد.
 ۶. برنامه‌های ارتقای سلامت در جوانان از هزینه اثربخش‌ترین برنامه‌ها می‌باشند.
 ۷. جوانان امروز، والدین فردا هستند. توفیق در ارتقای سلامت آنها تضمین کننده سلامت نسل حاضر و آینده کشور است که پایداری برنامه‌های توسعه را به دنبال دارد.
 ۸. جوانان می‌توانند بیشترین تاثیرات را بر همسالان و اعضای خانواده خود داشته باشند. سلامت جوانان در اصول 20، 95، و 98 نیز در برنامه چهارم توسعه به طور تنگاتنگی مورد توجه قرار گرفته است. ضمناً مواد 85، 26، 21، و 29 قانون اساسی و ماده 157 قانون سوم توسعه به جوانان ارتباط دارد.
- همچنین طبق ماده 41 بند الف دستگاه‌های اجرائی و مؤسسات عمومی غیردولتی ذی‌ربط که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند، موظفند بر اساس منشور تربیتی نسل جوان و سند ملی توسعه و ساماندهی ذیل بودجه سنواری خود می‌باشند. لذا یکی از تعهدات مهم دولت تا پایان برنامه پنجم توسعه ساماندهی به امور جوانان بلاخص در بخش بهداشت و درمان به ویژه در عرصه‌های پیشگیری از ایدز،

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

اعتیاد، ارتقاء شیوه زندگی و افزایش مشارکت آنان در زمینه برنامه ریزی و سیاست گذاری سلامت می باشد با درک حقایق مذکور لزوم طرح و تدوین سیاستها و برنامه های سلامتی، با این هدف که جوانان را که نبض پر تپش جامعه محسوب می شوند برای کسب زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی سالم تر توانمند سازد و آنان را الگوی عملی و مروج سالم زیستن برای همسن و سالان مبدل نماید.

نقشه جامع سلامت نوجوان و جوانان با تحلیل دقیق و منطقی معنای سلامت برای نوجوانان و خطرهای خاص سلامتی که در طول این دوره از زندگی افزایش می یابند، پرداخته و با رویکرد سلامت محور، سیاستهای مربوطه را مشخص نموده است و بر اساس سیاستها، استراتژیها، اقدامات و الزامات در هر زمینه را مورد بحث و بررسی قرار می دهد. یکی از قوت های نقشه جامع سلامت نوجوان و جوانان، پوشش دادن به پیچیدگی ابعاد سلامت آنان به صورت عملی است. لذا امید است با عملیاتی نمودن آن کشور جمهوری اسلامی ایران در راستای حفظ و ارتقاء سلامت نوجوانان، جوانان در سال 1404 سرآمد منطقه قرار گیرد.

چشم انداز سلامت نوجوانان و جوانان کشور در سال 1404

کسب جایگاه اول سلامت نوجوانان و جوانان در سطوح جسمی، روانی و اجتماعی و معنوی، در منطقه تا سال 1404

رسالت برنامه سلامت نوجوانان و جوانان:

در راستای نقشه جامع سلامت نوجوانان و جوانان تمامی ارگانهای دولتی و خصوصی متعهد می گردند تا بر اساس چشم اندازهای نظام سلامت به تمامی سطوح پیشگیری سطح اول، دوم و سوم سلامت جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی نوجوانان و جوانان برای رسیدن به جایگاه برتر در منطقه تلاش نمایند. تمامی متولیان سعی و تلاش خود را می نمایند تا با ارتقاء آگاهی در آحاد جامعه به کمک تمامی امکانات آموزشی و فرهنگی بتوانند عملکرد سلامت را ارتقا دهند و با ارائه خدمات و امکانات و حمایتهای مدیریتی در جهت اصول اعتقادی و دینی به تکامل نوجوانان و جوانان کمک نمایند.

گروه های سنی:

دوره نوجوانی: نوجوانی دوره ای از زندگی فرد را که حد فاصل پایان دوره میانسالی کودکی و آغاز بزرگسالی است تشکیل می دهد مدت این دوره و شروع آن در جوامع و فرهنگ های مختلف و در سطح گوناگون اقتصادی اجتماعی یک جامعه متغیر است بنابراین ماهیت دوره نوجوانی نه تنها بیولوژیکی (زیستی) بلکه اجتماعی است، و آغاز آن نیز تغییرات بیولوژیکی بلوغ در دختران و پسران است. نوجوانی دوره انتقال است. دوره نوجوانی از ۱۰ تا ۱۹ سالگی که دوره تحول جسمی و روانی فرد است می باشد. رشد سریع اعضاء سبب بیداری امیال و احساسات و رویاهای گوناگون گشته و با شروع بلوغ همراه می باشد.

دوره جوانی: مطالعه هایی که سازمان ملل متحد تحت عنوان انجام داده است این تعریف از جوانان ارائه شده است: "جوانی مرحله ای انتقالی از علایق آسیب پذیرهای کودکی به حقوق و وظایف بزرگسالی است." در جمهوری اسلامی ایران گروه سنی 14 تا 29 سال، به عنوان جوانان شناخته می شوند.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

تعریف مراکز ارائه خدمات سلامت ویژه نوجوانان در معرض آسیب:

مراکز ارائه خدمات ویژه نوجوانان، مراکزی هستند که با توجه به خصوصیات و نیازهای نوجوانان و جوانان (۱۰-۲۴ ساله) خدمات آموزشی، مشاوره، پیشگیری، مراقبت، حمایت و توانمندسازی، تفریحی و سرگرمی... را با در نظر گرفتن گروه های سنی توسط افراد تعلیم دیده و با توجه به تفکیک جنسیتی ارائه می دهند.

اهداف برنامه

توانمند سازی نوجوانان و جوانان منطقه تحت پوشش در مقابل برخورد با آسیب های اجتماعی پیش رو، با تأکید بر پیش گیری و کاهش آسیب مصرف مواد مخدر، دخانیات، مصرف مواد محرک، الکل، و رفتارهای پرخطر مرتبط با ابتلاء به بیماری های نوپدید هم چون اچ آی وی، بیماری های آمیزشی، هپاتیت ها، و افزایش دانش و آگاهی آنان در زمینه رفتارهای مخاطره آمیز اجتماعی جهت کاهش ابتلا جدید اچ آی وی در این گروه

• هدف کلی:

➤ پیش گیری از آسیب های اجتماعی مرتبط با اچ آی وی و کاهش ابتلا به اچ آی وی و بیماری های آمیزشی و آسیب های ناشی از سوء مصرف مواد و سایر رفتارهای پرخطر در نوجوانان و جوانان در معرض آسیب مناطق تحت پوشش

• اهداف اختصاصی:

- شناسایی و دسترسی به نوجوانان و جوانان در معرض خطر و دارای رفتارهای پرخطر جهت ترویج رفتارهای سالم و کاهش آسیب رفتارهای پرخطر
- افزایش دسترسی نوجوانان به خدمات پیشگیری، مراقبت و درمان ویژه نوجوانان
- توانمندسازی نوجوانان در معرض خطر در راستای پیشگیری از آسیب های اجتماعی مرتبط با اچ آی وی
- ایجاد شبکه جامع ارجاع ویژه نوجوانان با هدف ارتقاء سلامت نوجوانان
- شناسایی نوجوانان و جوانان مبتلا به ایدز و بیماری های آمیزشی و مصرف کننده مواد مخدر و محرک

• گروه هدف برنامه :

- نوجوانان ۱۰ تا ۱۴ ساله
- نوجوانان ۱۵ تا ۱۹ ساله
- جوانان ۲۰ تا ۲۴ ساله

منشور حقوق مراجعین

این مرکز خود را متعهد می داند کلیه خدمات پیش بینی شده در مرکز را با بهترین کیفیت به تمامی مراجعین فارغ از ملیت، مذهب، نژاد و قومیت و بدون انگ و تبعیض، متناسب با سن و جنس با رعایت کامل رازداری و با بهره گیری از پیشنهادات و نظرات مراجعین و با حفظ شئون اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی منطقه با تمام توان خود در راستای ارتقاء سلامت مراجعین ارائه نماید.

اصول راه اندازی مرکز:

- در مراکز ویژه نوجوانان و جوانان باید اصول و اعتقادات فرهنگی و مذهبی منطقه بطور کامل رعایت شود.
- کلیه خدمات سلامت مرکز بایستی بدون هرگونه انگ و تبعیض، بدون قید و شرط، بدون قضاوت و با رعایت کامل رازداری ارائه گردد.
- با رعایت کامل تفکیک جنسیتی مراجعه کنندگان باشد.
- با رعایت کامل شئون اسلامی و ایرانی باشد.
- ارائه خدمات در مرکز باید با مشارکت نوجوانان و جوانان باشد.
- خدمات ارائه شده باید بر اساس نیاز نوجوانان و جوانان و مورد قبول آنان باشد
- خدمات باید جامعه محور باشد (مورد پذیرش والدین، خانواده و جامعه باشد)
- دریافت خدمات باید بصورت داوطلبانه باشد
- مرکز باید در یکی از مراکز فرهنگی، ورزشی، کانون های جوانان و یا فضای مستقل غیر دولتی و خصوصی (بیمارستان، درمانگاه) دایر گردد.
- مکان جغرافیایی مرکز باید ترجیحا در مناطق یا منطقه پرخطر شهر باشد.
- محل مرکز بایستی در منطقه پرتردد و قابل دسترس برای نوجوانان و جوانان باشد.
- مرکز می بایست از طریق واگذاری به بخش غیردولتی اداره گردد.
- مسئولیت نظارت مرکز به عهده معاونت بهداشتی دانشگاه می باشد.
- فعالیت ها باید در چهارچوب دستورالعمل اجرایی وزارت بهداشت باشد.
- گزارش دهی فعالیت ها بصورت سه ماهه بر اساس فرم های ثبت و گزارشدهی به معاونت بهداشتی دانشگاه مربوطه باشد.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

- مرکز باید دارای تابلو در معرض دید همگان با عنوان **باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان** باشد.
- (لگوی دانشگاه، موسسه طرف قرارداد و سازمان مشارکت کننده در تابلو آورده می شود)،
- تابلو به ابعاد ۱۰۰ * ۷۰ سانتی متر تعیین شده است.

قوانین و مقررات داخلی مرکز:

اصول و قواعد اخلاقی مرکز باید در معرض دید همگان قرار گیرد

شرایط موقعیت جغرافیایی ساختمان

چنانچه مرکز در یکی از مراکز فرهنگی ورزشی یا به صورت مستقل باشد، در هر صورت موقعیت جغرافیایی مرکز باید با در نظر گرفتن تمامی جوانب نظیر شرایط منطقه، در دسترس بودن برای گروه هدف برنامه و ... انتخاب شود. محل و موقعیت جغرافیایی باید به تایید مسئولین ذیربط در معاونت بهداشتی دانشگاه برسد. مراکز بهتر است در نزدیکی مدارس راهنمایی و دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه و یا محل تجمع این گروه سنی باشد.^۱

• ساعت فعالیت مرکز

ساعت فعالیت مرکز ۸ ساعت در روز می باشد. که متناسب با گروه های سنی تحت پوشش (۱۰ تا ۱۴ سال و بالای ۱۵ سال) برنامه ریزی خواهد شد. بنا به فصل ساعت می تواند با تایید معاونت بهداشتی تغییر کند

• مقررات مرتبط با استفاده از تسهیلات آموزشی

برنامه‌های آموزشی باید در تقویم برنامه‌های جاری مرکز مشخص و مرتب اجرا شوند. حداقل در هفته باید حداقل دو جلسه آموزشی برای مراجعه‌کنندگان برگزار گردد. عملاً باید ترتیبی اتخاذ گردد تا هر مراجعه‌کننده حداکثر در چهار ماه در تمامی جلسات با موارد آموزشی که ذکر شده، شرکت داشته باشد و همه‌ی آموزش‌های لازم را حداقل یک بار دیده باشد. برگزاری کلاس‌های آموزشی و تعداد شرکت‌کنندگان باید در فرم‌ها و دفاتر مربوطه ثبت گردد.

^۱ مرکز می بایست مجهز به وسایل اطفاء حریق بوده و پنجره‌ها دارای حفاظ مناسب باشد. و استانداردهای ایمنی و بهداشتی بطور کامل رعایت شده باشد.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

• پرسنل و نیروی انسانی مرکز

با توجه به حساسیت های اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی، ارائه دهندگان خدمت باید در مرکز با نوجوانان همجنس باشند. تحصیلات مرتبط با وظیفه محوله را داشته باشند (در قسمت نیروی انسانی توضیح داده می شود). پرسنل باید قبل از شروع به کار در مرکز، دوره آموزشی متناسب با وظایف خود را دیده باشند. پرسنل اجازه ندارند در مورد نوجوانان و جوانان پیش داوری کرده و یا در امور کاری آنها کنجکاوی بیش از اطلاعات خواسته شده در فرمهای ثبت اطلاعات بنمایند. بدیهی است در فرآیند مشاوره فردی و گروهی، روانشناس می تواند با رعایت اصول حرفه ای در صورت لزوم اطلاعات بیشتری را از آنان دریافت نماید.

پرسنل مرکز بدین شرح می باشند:

ردیف	سمت	حداقل مدرک تحصیلی	ساعت فعالیت
۱	مدیرمرکز	کارشناس (یکی از کارشناسان ردیف ۳ و ۲ میتواند مسئولیت مرکز را نیز بعهده بگیرد)	تمام وقت
۲	کارشناس بهداشتی	کارشناس (بهداشت خانواده، بهداشت عمومی، ماما، پرستار)	تمام وقت
۳	روانشناس	کارشناس روانشناس بالینی / کارشناس روانشناسی در دیگر گرایش ها / کارشناس مشاوره	تمام وقت
۴	مددکار	کارشناس مددکاری / علوم اجتماعی / بهداشت	تمام وقت
۵	گروه همسان	از گروه سنی مربوطه	بر حسب وظایف تعیین شده
۶	نیروی خدماتی	دیپلم	تمام وقت

تمامی پرسنل فنی بایستی سالانه حداقل یکبار در برنامه های بازآموزی مرتبط با خدمات ارائه شده در مراکز نوجوانان و جوانان شرکت نمایند.

• مقررات مربوط به استفاده از نیروهای داوطلب

استفاده از نیروهای داوطلب اگر از مراجعه کنندگان مرکز یا والدین و اولیا مدارس باشند مجاز است. در موارد دیگر اگر داوطلبی مایل به فعالیت در مرکز باشد باید با پیشنهاد موسسه و هماهنگی و تأیید معاونت بهداشتی دانشگاه باشد. در

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

هر صورت چنانچه فعالیت های داوطلب مانع از فعالیت های جاری مرکز گردد به فعالیت وی خاتمه داده شود. داوطلب حق دسترسی به اطلاعات مرکز و مراجعه کنندگان را ندارد.

فعالیت های داوطلب الزاما فعالیت های فنی پرسنل نیست. می تواند فعالیت های جانبی مورد علاقه نوجوانان باشد. به نیروهای داوطلب هیچ گونه حق الزحمه ای تعلق نمی گیرد.

• مقررات مربوط به رازداری

رعایت محرمانگی اطلاعات و دریافت خدمات توسط نوجوان و جوان یکی از موضوعاتی است که نوجوانان نسبت به آن بسیار حساس هستند. برای جلب اعتماد و پذیرش نوجوانان و جوانان باید به آنان اطمینان داد که کلیه اطلاعات آنان کاملا محرمانه و محفوظ خواهد ماند. حتی به نوجوان و جوان اطمینان داده خواهد شد که اطلاعات مربوط به خدمات ارائه شده با آنان در صورت عدم رضایت آنان ثبت نخواهد شد. و یا بصورت کاملا محرمانه باقی خواهد ماند.

• ایجاد محیط دوستانه و استفاده از گروه همسان

برخورد اول با گروه نوجوان و جوان معمولا به صورت چالشی بوده، دیرتر اعتماد می کنند، از نظر عاطفی بسیار حساس تر هستند و همواره نگران واکنش ها و برخوردهای والدین، خانواده، جامعه و ارائه دهندگان خدمت می باشند لذا وجود محیط دوستانه در مراکز نوجوانان و جوانان و جلب اعتماد آنان یکی از اساسی ترین عوامل موثر در جذب گروه هدف می باشد. محیط دوستانه، مشارکتی و ایمن این مراکز می تواند زمینه ساز مداخلات طولانی مدت تر در مسیر دستیابی به اهداف برنامه باشد. نوجوانان با توجه به خصوصیات و شرایط ویژه ای که دارند تمایل بیشتری به برقراری ارتباط با همسالان و همسالان خود داشته، لذا در مراکز ویژه نوجوانان حضور آموزشگران همسان و نیز گروه های مختلف نوجوان و جوان جهت برقراری ارتباط موثر و پذیرش خدمات فرصتی مناسب می باشد. باید از افرادی که در بین نوجوانان از اعتبار و مقبولیت و توانایی بیشتری برخوردارند در برنامه ریزی و اجرای فعالیت های مرکز و جلب اعتماد نوجوانان استفاده کرد.

مجوز فعالیت:

توسط معاونت بهداشتی دانشگاه و با تأیید مرکز مدیریت بیماری های واگیر صادر خواهد شد.

استاندارد فضای فیزیکی مرکز

مراکز ویژه نوجوانان و جوانان که توسط دانشگاه های علوم پزشکی به صورت واگذاری به بخش خصوصی بوده و بایست در یکی از واحدها / مراکز فرهنگی ورزشی، کانون های جوانان و (وابسته به شهرداری، ورزش و جوانان، آموزش و پرورش، بهزیستی و... یا مستقل) به صورت استیجاری یا مشارکتی استقرار یابند.

فضای فیزیکی مرکز باید متناسب با ارائه خدمات و گروه های هدف گیرنده خدمت باشد.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

- طراحی باید نوجوان پسند باشد و مطابق با سلیقه و نظر گروه هدف طراحی شود. (رنگ آمیزی، نورپردازی و ...)
- فضای فیزیکی باید حداقل شامل چهار اتاق و سالن انتظار و پذیرش و امکانات رفاهی بهداشتی باشد.
 - اتاق مدیریت مرکز ۹-۱۲ متر
 - اتاق مشاوره فردی و خدمات تشخیصی ۱۶ متر
 - اتاق آموزش و مشاوره گروهی، نمایش فیلم، ... ۳۰ متر
 - اتاق ارائه خدمات تفریحی، آموزشی و رفاهی (حداقل ۲۰ متر) شامل خدمات کامپیوتر، اینترنت، گیم نت و ...)
 - سالن پذیرش و انتظار که فضای کافی جهت کتابخوانی و فعالیت های فیزیکی سبک مانند دارت، پینگ پونگ، فوتبال دستی، نقاشی، طراحی و... داشته باشد. صندوق انتقادات و پیشنهادات در سالن پذیرش نصب و هفتگی بررسی شود. (بعضی آیتم ها اجباری و بقیه آپشنال باشد) ۵۰ متر
 - آبدارخانه ۶ متر
 - سرویس بهداشتی ۶ متر

استاندارد خدمات ارائه شده در مرکز

در مراکز ویژه نوجوانان خدمات بر اساس خصوصیات، ویژگی ها، نیازها و خواسته های نوجوانان برای افزایش آگاهی و توانمندسازی نوجوانان و جوانان برای پیشگیری از رفتارهای مخاطره آمیز منجر به ابتلا به اچ آی وی / ایدز، جهت کاهش ابتلا به اچ آی وی در این گروه طراحی و ارائه می شود. مراجعه و دریافت خدمات داوطلبانه، رایگان و اطلاعات مراجعین محرمانه باقی خواهد ماند.

کلیه خدمات ارائه شده در این مراکز به نوجوانان و جوانان ۱۰-۲۴ ساله با توجه به شرایط سنی و نیاز هر گروه سنی به تفکیک گروه سنی زیر ۱۵ سال و بالای ۱۵ سال ارائه می شود.

خدمات ارائه شده در مراکز ویژه نوجوان

- **پذیرش و ثبت مراجعین**

کلیه نوجوانان مراجعه کننده به این مراکز می توانند پذیرش و ثبت شده و در صورت لزوم جهت دریافت خدمات پرونده تشکیل شود. در زمان پذیرش به منظور جلوگیری از ایجاد حساسیت و جلب اعتماد مراجعین بر محرمانه بودن اطلاعات تاکید می گردد. ثبت اطلاعات فردی تنها با رضایت نوجوان و تاکید بر رازداری انجام می شود.

نکته: برای اطلاع عمومی منشور حقوق مراجعین / منشور مرکز در محل دید عموم باید نصب گردد.

• آموزش

آموزش فردی و گروهی نوجوانان برای افزایش آگاهی، تغییر نگرش و رفتار نوجوانان بر اساس نیازها، خواسته ها و شرایط فردی، محیطی و اجتماعی ارائه خواهد شد. این آموزش ها شامل:

۱. بهداشت باروری

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

بهداشت باروری و جنسی از اجزای مهم سلامت جامعه می باشد که همه ابعاد و مراحل زندگی فرد را تحت تاثیر قرار می دهد. با توجه به گستردگی و وسعت ابعاد بهداشت باروری و جنسی که از بدو تولد تا زمان مرگ را در بر می گیرد و در نوجوانان با توجه به تغییرات جنسی و بلوغ توجه به این مقوله از اهمیت زیادی برخوردار است.

در مراکز ویژه نوجوانان و جوانان ارائه خدمات و مداخلات باید شامل آموزش موضوعات بهداشت باروری نیز باشد. آشنایی و آگاهی کامل نوجوانان در صورتی که به دور از باورهای غلط و آموزش نادرست باشد موجب کاهش رفتارهای پرخطر و غیرایمن می شود. کلیه آموزش ها باید مطابق با دستورالعمل های مرکز سلامت خانواده وزارت بهداشت ارائه گردد.

آموزش ها و خدمات مرتبط با بهداشت باروری و بلوغ شامل:

- بهداشت بلوغ
- بهداشت باروری
- مدیریت و پیشگیری از بارداری ناخواسته و زود هنگام
- بیماری های آمیزشی

کلیه آموزش های سلامت باروری می بایست در قالب آموزش های مرتبط با احکام شرعی و ارزش های اخلاقی و اسلامی و متناسب با سن باشد.

۲. مهارت های زندگی

در دهه های اخیر علاقه روزافزونی به آموزش مهارت های زندگی به کودکان و نوجوانان در سرتاسر جهان و از جمله در کشور ما دیده می شود، زیرا از یک طرف با پیچیده تر شدن زندگی و تغییرات سریع فرهنگی و اجتماعی، چالش هایی که کودکان و نوجوانان با آن مواجه می شوند زیاده تر شده است و از طرف دیگر با افزایش شیوع سوء مصرف مواد، بیماری اچ آی وی/ایدز، خشونت و سایر مشکلات روانی اجتماعی، نوجوانان در معرض آسیب هایی قرار دارند که سلامت جسمی و روانی آن ها را تهدید می کند.

در چنین شرایطی، نوجوانان ممکن است در مقابل استرس ها و مشکلات زندگی به شیوه های نامناسبی واکنش نشان دهند، تسلیم فشارهای منفی دیگران شوند و رفتارهای پرخطری را انجام دهند که آن ها را در معرض آسیب های مختلف روانی اجتماعی و بیماری های جسمی قرار می دهد. بنابراین، بنظر می رسد که مهارت های زندگی یکی از اساسی ترین نیازهای آموزشی کودکان و نوجوانان بوده است. این برنامه با آموزش یک مجموعه کامل از مهارت های فردی و اجتماعی، به آنان کمک می کند تا موقعیت های دشوار و چالش برانگیز زندگی خود را مدیریت کنند، انتخاب های سالمی در زندگی داشته باشند، رفتار مسؤولانه ای داشته باشند و از خود در مقابل خطرات و آسیب هایی که با آن مواجه می شوند، محافظت کنند.

مهارت های زندگی مهارت هایی است که به افراد کمک می کند ارتباط مؤثر و سالمی با دیگران برقرار کنند، مشکلات زندگی را به نحو مؤثری حل کنند، استرس ها و هیجان های منفی خود را مدیریت کنند، انتخاب ها و رفتارهای سالمی داشته باشند و از خود در مقابل

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

تهدیدات احتمالی و رفتارهای خودتخریبی و آسیب‌زا محافظت کنند. به عبارت دیگر، مهارت‌های زندگی به افراد کمک می‌کند تا زندگی سالم، مولد و موفق داشته باشند.

همان‌طور که تعریف فوق نشان می‌دهد این برنامه با آموزش طیف وسیعی از توانایی‌ها و مهارت‌های شخصی و اجتماعی، هم سلامت روانی افراد را ارتقاء می‌دهد و هم می‌تواند از بیماری‌ها و آسیب‌های روانی اجتماعی مانند سوء مصرف مواد، اچ‌آی‌وی /ایدز، خشونت، بزهکاری، اقدام به خودکشی، فرار از منزل و ... پیشگیری کند.

بنابراین دو هدف اصلی این برنامه، ارتقاء سلامت روانی و پیشگیری از آسیب‌های روانی اجتماعی است.

مهم‌ترین مهارت‌ها شامل:

- مهارت خود آگاهی
- مهارت ارتباط موثر،
- مهارت روابط بین فردی (دوست یابی)
- مهارت تفکر نقاد،
- مهارت تفکر خلاق
- مهارت تصمیم‌گیری،
- مهارت نه گفتن و جرات‌ورزی،
- مهارت حل مسئله،
- مقابله با استرس
- مقابله با خشم و اضطراب

می‌باشند که در این مراکز توسط پرسنل دوره دیده آموزش داده می‌شود.

(بر اساس محتوای آموزشی ضمیمه)

۳. سلامت روان

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های سلامت که در برنامه‌های ارتقاء سلامت بر آن تأکید بسیاری می‌شود سلامت روان است. سلامت روان در یک تعریف ساده عبارت است از "حالت توازن بین شخص و دنیای اطراف او، سازگاری شخص با خود و دیگران و همزیستی بین واقعیت‌های خود و مردم و محیط زیست." بدیهی است که تمام جنبه‌های ذکر شده در بعد سلامت فردی در ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر قرار دارند. مثلاً اختلال در سلامت جنسی ممکن است به ایجاد مشکلاتی در سلامت جسمی شخص منجر شود. با توجه به تغییرات دوران بلوغ و بخصوص تغییرات خلقی و روحی و روانی و از سوی دیگر مواجهه با چالش‌های دوره نوجوانی توجه به سلامت روان در نوجوانان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در مراکز ویژه نوجوانان برای دستیابی و ارتقاء سلامت روان در نوجوانان خدمات ذیل ارائه می‌گردد:

- ✓ آموزش (مهارت‌های زندگی و بهداشت روان)
- ✓ مشاوره (فردی و گروهی)
- ✓ توانمندسازی جوانان
- ✓ ارجاع نوجوان در صورت نیاز به خدمات تخصصی و مشاوره روانی

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

برای ارائه خدمات موثر بهداشت روان در مرکز لازم است روانشناس مرکز آشنایی کامل با مشکلات و اختلالات شایع در نوجوانان و جوانان داشته باشند که عمدتاً شامل موارد ذیل می باشد: (مطالعه بوکلت مربوطه ضمیمه الزامی است)

- اختلال سلوک
- بیش فعالی
- رفتارهای ضداجتماعی
- اضطراب فراگیر
- وسواس
- اختلال نافرمانی
- افسردگی
- خودکشی
- اسکیزوفرنی

محل ارجاع در نظام ارجاع تعریف می گردد.

۴. اچ آی وی / ایدز

- کلیات
- راه های انتقال
- رفتارهای پرخطر مرتبط
- گروه های در معرض خطر و پرخطر
- راه های پیشگیری
- اهمیت تشخیص و درمان و اهمیت پایبندی به درمان
- بیماری های آمیزشی
- سل و هیپاتیت

اچ آی وی ایدز امروزه یکی از مهمترین دلایل مرگ و میر نوجوانان در دنیا می باشد. از سوی دیگر علی رغم کاهش موارد جدید ابتلا به اچ آی وی در دنیا، بروز موارد جدید در گروه نوجوانان در سال های اخیر افزایش چشمگیر داشته است. لذا آگاهی جوانان از این بیماری، رفتارهای پرخطر منجر به ابتلا و آگاهی از خدمات پیشگیری و درمان و نحوه دسترسی به این خدمات نقش بسزایی در کاهش موارد جدید و مرگ و میر در این گروه خواهد داشت.

با توجه به اینکه ابتلا به اچ آی وی مرتبط با برخی رفتارهای فردی می باشد یکی از مهمترین خدمات جهت ارزیابی خطر ابتلا در نوجوانان و جوانان انجام مشاوره مرتبط می باشد. همواره هدف از انجام مشاوره، انجام آزمایش تشخیصی اچ آی وی نیست و در مواردی که ارزیابی مشاور به گونه ای است که نیاز به انجام آزمایش نمی باشد، لازم است مشاوره پیشگیرانه برای نوجوان انجام شود. هدف از مشاوره پیشگیرانه کمک کردن به نوجوان در ارزیابی میزان خطر احتمال انتقال اچ آی وی، و ایجاد تغییرات رفتاری به منظور کاهش آسیب پذیری است که با

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

در اختیار قرار دادن اطلاعات دقیق و مناسب در مورد اچ‌آی‌وی/ایدز و کمک به نوجوان در شناخت عواملی که وی را در معرض آسیب قرار می‌دهد میسر است.

این مشاوره شامل ۵ قسمت مهم به شرح ذیل است که طی فرآیند مشاوره، مشاور باید به تمام آنها بپردازد:

۱. ارزیابی خطر
۲. ارزیابی اطلاعات نوجوان در خصوص راه‌های انتقال و مفاهیم ابتلا به اچ‌آی‌وی و یا بیماری ایدز
۳. ارزیابی اطلاعات نوجوان و تصحیح آن در خصوص مفاهیم مرتبط با پاسخ آزمایش مثبت و منفی
۴. ارزیابی واکنش‌های احتمالی نوجوان نسبت به پاسخ آزمایش
۵. ارزیابی حمایت‌های بیرونی نوجوان

نکات مهمی که مشاور باید بداند:

- ✓ مشاوره پیش از آزمون باید در مورد تمامی داوطلبین انجام آزمایش اچ‌آی‌وی ارائه شود و بدون مشاوره قبل از آزمایش فرد جهت انجام آزمایش ارجاع نشود.
- ✓ انجام آزمون اچ‌آی‌وی یک تصمیم بزرگ است و فرد باید به تبعات آن کاملاً آگاه باشد. اگر فرد نسبت به آزمون آگاهی کافی ندارد و یا واقعا راضی به انجام آن نیست، نباید انجام شود.
- ✓ تاکید در مورد محرمانه بودن مشاوره و نتایج آزمایش نقش مهمی در روند مشاوره دارد. بسیار مهم است که نوجوان از محرمانه ماندن مشاوره و نتیجه آزمون اطمینان حاصل کند.
- ✓ توجه به عوامل شخصی که منجر به آسیب‌پذیری نوجوان در برابر این بیماری می‌شود در روند پذیرش نتایج نقش مهمی دارد.
- ✓ مراجعه‌کنندگان باید برای دریافت نتیجه آزمون، اعم از این که مثبت یا منفی باشد آماده باشد. و اگر این آمادگی حاصل نشده است، انجام آزمایش باید به تعویق افتاده و جلسات مشاوره قبل از آزمایش تکرار شود.
- ✓ عوامل شخصی که منجر به آسیب‌پذیری نوجوان در برابر این بیماری شده است را یافته و در پی کاستن آن‌ها باشید.
- ✓ اعلام جنبه‌های مختلف حمایت اجتماعی و زندگی مثبت و مهارت‌های زندگی در یک نوجوان مبتلا به اچ‌آی‌وی نقش مهمی در موفقیت مشاوره‌های بعدی مانند مشاوره پس از آزمایش دارد.
- ✓ ترغیب نوجوان جهت دریافت خدمات کاهش آسیب در این فاز از مشاوره لازم است. باید همیشه در نظر داشت که ممکن است این تنها فرصتی باشد که نوجوان به مرکز مراجعه کرده است.

۵. سوء مصرف مواد محرک، مخدر، الکل و دخانیات

سوء مصرف مواد یا اعتیاد به مواد مخدر، محرک و روانگردان یک بیماری مزمن، عودکننده و پیشرونده است که علاوه بر تخریب سلامت جسمانی و روانی نوجوان به موقعیت اجتماعی او لطمه می‌زند. علاوه بر آن نوجوانان را در معرض رفتارهای پرخطر جنسی و رفتارهای پرخطر منجر به اچ‌آی‌وی/ایدز و بیماری‌های آمیزشی قرار می‌دهد. پیشگیری از اعتیاد فرآیندی است که طی آن اقداماتی انجام می‌شود که باعث عدم شروع مصرف، کاهش مصرف، تغییر نوع مصرف و ترک مصرف مواد گردد. آموزش موارد ذیل جهت پیشگیری از سوء مصرف مواد در نوجوانان و جوانان در این مراکز مد نظر قرار گرفته است:

- کلیات
- مواد اعتیادآور و باورهای غلط مرتبط با آن
- پیشگیری از سوء مصرف مواد

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

- عوارض سوء مصرف مواد و دخانیات

اصول و مبانی مورد توجه در آموزش نوجوان و جوان:

- در اختیار قرار دادن اطلاعات دقیق و مناسب
 - کمک به نوجوان در شناخت عواملی که وی را در معرض آسیب قرار می دهد
 - کمک به نوجوان برای اینکه بتواند برای تغییر رفتارهای پرخطر خود تصمیم درست اتخاذ نماید
 - دادن اطلاعات کافی در مورد دسترسی به خدمات شامل مشاوره و آزمایش داوطلبانه اچ آی وی و معرفی سایر مراکز ارائه دهنده خدمت
 - تشکیل و آموزش گروه های همسان (Peer Educator- Peer Consular) از بین نوجوانان مراجعه کننده علاقمند و توانمند
 - تشکیل و آموزش تیم سیار خدمت رسان در مناطق پرخطر و نقاط تجمع نوجوانان
- اطلاع رسانی در خصوص خدمات موجود در مرکز و نحوه ارائه خدمت توسط پرسنل مرکز و گروه همسان به مراجعین انجام می گردد.

• آموزش و مشاوره والدین

آگاهی و اطلاع والدین در دریافت خدمات توسط نوجوانان بسیار موثر است و همچنین حضور و مراجعه نوجوانان را آسان تر کرده و انگ و تبعیض و ترس از مراجعه به این مراکز را کاهش داده و یا از می برد. عدم آگاهی و اطلاع والدین در بسیاری موارد باعث می شود که نوجوان به طور باید و شاید مورد حمایت روانی قرار نگرفته و بقای آن ها در دریافت خدمات مورد نیاز تحت تاثیر قرار گیرد. والدین و سرپرستان نوجوانان مراجعه کننده به این مراکز در خصوص خدمات ارائه شده در مرکز و نحوه ارائه خدمت به نوجوانان آگاه شده و آموزش خواهند دید.

اطلاع والدین نوجوانان مراجعه کننده به مراکز در صورت تمایل و رضایت خود نوجوان صورت خواهد پذیرفت. به سهولت دسترسی نوجوان به این مراکز از نظر فاصله مکانی و وجود وسایل نقلیه عمومی توجه گردد.

جلب حمایت همه جانبه سازمانها و ارگانهای دولتی و خصوصی در راستای سلامت نوجوانان و

جوانان

أ. تشکیل ساختار اجرایی برای هدایت سازمانها و نهادها در امور سلامت نوجوانان و جوانان
ب. هماهنگی بین ارگانها و سازمانها دولتی و غیردولتی در جهت توجه به امور سلامت نوجوانان و جوانان توسط سازمان ارشد منطقه

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

تیم های همیار مرکز:

باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان، می بایست دارای حداقل پنج گروه دونفره همیار (یاری رسان) در هر گروه سنی و متناسب با جنسیت گروه داشته باشد (جمعاً حداقل ۱۵ گروه همیار، پنج گروه در هر گروه سنی در هر جنس). گروه های همیار، گروه های دو نفره هستند که به صورت داوطلبانه ارائه خدماتی که به هر دلیل نیاز به فعالیت در خارج از مرکز را دارد عهده دار خواهند بود. جلب همکاری این گروه های همیار با هماهنگی نزدیک جمعیت هلال احمر منطقه و از طریق جمعیت های سنی داوطلب صورت می پذیرد. گروه های سنی و جنسی همیار (هر پنج گروه) یک نفر سرگروه خواهد داشت (جمعاً سه سرگروه در هر جنس) که در ارتباط مستقیم با مدیر مرکز و مددکار و یا هماهنگ کننده گروه های همیار مرکز می باشد. گروه های دونفره همیار طبق برنامه مدون زمان بندی ساعت، روز و مکان، در منطقه به فعالیت های خارج از مرکز که در زیر به آن اشاره شده می پردازند:

- حضور در مکان های عمومی برای معرفی فعالیت های مرکز و جلب نوجوانان و جوانان محل برای برخورداری از تسهیلات آموزشی، مشاوره ای، پیشگیری و کاهش آسیب مرکز.
- ارتباط با سایر مراکز و محل های تجمع نوجوانان و جوانان
- ارائه آموزش های لازم به گروه های هم سن در معرض آسیب و جلب رضایت آنان برای ارجاع به مرکز و یا دیگر مراکز مرتبط.
- پیگیری نوجوانان و جوانانی که تحت پوشش یکی از خدمات مرکز بوده و نیاز به یادآوری برای تداوم خدمت را دارند.
- اعلان برنامه های کلاس ها و کارگاه های عمومی مرکز در منطقه، به منظور افزایش دسترسی به خدمات آموزشی مرکز.
- برقراری ارتباط با گروه های هم سن دارای رفتارهای پرخطر، به منظور ارائه آموزش ها و مشاوره های لازم، ارائه خدمات پیشگیری و کاهش آسیب، و ارجاع به مرکز و یا مراکز مرتبط.
- برقراری ارتباط با مدارس و یا خانواده های نوجوان و جوانان گروه های سنی که به دلیل بحران های پیش رو در معرض آسیب واقع شده و نیاز به مداخلات مشاوره ای دارند. بدیهی است برقراری ارتباط می بایست حتماً با رضایت ذینفع، و با هماهنگی مدیر مرکز صورت پذیرد.

گروه های همیار قبلاً دوره های آموزشی لازم را که محتوا و درس نامه های آن به همین منظور تدوین شده است، گذرانده و مدرک آن را دریافت نموده اند. گروه های همیار هر یک از خدمات فوق را به صورت تیم های دونفره، و با هماهنگی و اطلاع سرگروه و مدیر مرکز ارائه خواهند نمود. گروه های همیار، هنگام ارائه خدمات یاری رسان، می بایست کارت معرفی نامه مرکز را که عنوان "همیار" در آن درج شده است را در محل مناسبی روی لباس خود نصب نمایند.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

در هر زمان سه گروه همیار به فعالیت های خارج مرکز پرداخته، و دو گروه همیار فعالیت های داخل مرکز شامل کافی نت، بوفه و اتاق جلسات عمومی و اتاق فکر را اداره می کنند. بدیهی است فعالیت های داخل و خارج مرکز به صورت چرخشی و هفتگی بین گروه های همیار با هماهنگی سرگروه و مدیر مرکز تعیین می گردد.

اتاق فکر و جلسات عمومی مرکز :

مرکز می بایست دارای یک اتاق با فضای مناسب عمومی، مجهز به تجهیزات سمعی بصری مناسب شامل وایت برد، پرده نمایش، ویدئو پروژکتور و بلندگو باشد. این اتاق به منظور برگزاری کلاس های گروهی، کارگاه های آموزشی، مشاوره های گروهی، گروه درمانی، نمایش و پخش فیلم های آموزشی و اجرای برنامه های سرگرم کننده تدارک دیده شده است. برنامه روزانه و هفتگی موضوعات جلسات عمومی، بر اساس مفاد و محتوای آموزشی ضمیمه این دستورعمل، و مطابق با گروه های سنی، هر هفته تنظیم و در دید عموم نصب می گردد.

یکی از فعالیت های بسیار مهم که می بایست برای تمام گروه های سنی و هر هفته، در اتاق جلسات عمومی در این برنامه گنجانده شود، جلسات فکر و تبادل تجربیات است (گپ خودمونی). جلسات اتاق فکر توسط گروه های همیار هم سن و تحت نظارت غیرمستقیم مشاور روانشناس مرکز و با موضوعات مدیریت شده اداره می گردد. در این اتاق فکر، گروه های هم سن این فرصت را می یابند تا حول محور موضوعات از پیش تعیین شده، روی موضوعی بحث و تبادل نظر کرده و نیز در هر جلسه، یکی از اعضاء به طور داوطلب، یک تجربه موفق و یا ناموفق، ویا یک بحران پیش روی خود و یا یکی از دوستان و نزدیکان و نحوه ی مدیریت آن را با دیگران به اشتراک گذارده و دیگران اجازه بحث پیرامون آن موضوع خواهند داشت (در قالب معرفی کیس). گپ روم فرصتی است که نوجوانان دور هم جمع شده و صحبت خودمانی در خصوص چالش ها و مسائل روز مربوط به خود را داشته باشند.

برای فعالیت های خلاقانه که از طرف نوجوانان ارائه شده و در راستای اهداف مرکز می باشد مشوق در نظر گرفته خواهد شد.

خدمات حمایت اجتماعی :

یکی از خدمات مهم مرکز، خدمات اجتماعی می باشد. خدمات اجتماعی به منظور حمایت نوجوانان و جوانان گروه های سنی که نیازمند دریافت این حمایت ها به صورت کلی و یا در موارد خاص می باشند ارائه می گردد. تمامی خدمات اجتماعی پیش بینی شده در این مرکز توسط گروه های همیار هم سن، و با اطلاع و هماهنگی کامل سرگروه و مدیر مرکز صورت می پذیرد. خدمات اجتماعی پیش بینی شده در این مرکز شامل موارد زیر می باشد:

- جلب حمایت خیرین منطقه برای جلب کمک های مالی و معنوی آنان به منظور ارائه خدمات بهتر در مرکز، و دریافت تسهیلات لازم برای اعضای مرکز. (کامپیوتر، تغذیه و ...)
- جستجو و جلب حمایت امکانات رفاهی، مذهبی، فرهنگی و ورزشی در بخش های دولتی و خصوصی منطقه به منظور بهره مندی از امکانات و تسهیلات موجود برای اعضای مرکز. این امکانات شامل تمامی اماکن ورزشی، مساجد، کتابخانه ها، سینماها، اماکن تفریحی و... می باشد.

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

- جستجو و جلب حمایت مراکز کارآموزی و کارآفرینی در بخش های دولتی و خصوصی منطقه برای برخورداری اعضای داوطلب مرکز.
- برقراری ارتباط با مدارس و یا خانواده های نوجوان و جوانان گروه های سنی که به دلیل بحران های پیش رو در معرض آسیب واقع شده و نیاز به مداخلات مشاوره ای دارند.
- شناسائی و معرفی واحدهای خدماتی بخش های دولتی و خصوصی منطقه به اعضای مرکز.
- جلب همکاری و توجیه رهبران دینی، مدیران سیاسی، و مسؤولین دوایر دولتی محلی برای تقویت برنامه های مرکز، با هماهنگی کامل سرگروه و مدیر مرکز.

خدمات تشخیصی مرکز :

برای زیر ۱۸ سال مشاوره و ارجاع در صورتیکه با والدین مراجعه کرده باشند و فرم رضایت نامه تکمیل شده باشد. در هیچ شرایطی و هیچ جایی ثبت اسامی نخواهیم داشت. در این مرکز هیچگونه اطلاعاتی ثبت نخواهد شد. در این مرکز برای گروه سنی ۲۴-۲۰ سال (بالای ۱۸ سال) که پس از دریافت آموزش ها و مشاوره های لازم، داوطلب انجام آزمایش اچ آی وی می باشند، امکان انجام تست سریع اچ آی وی (HIV Rapid Test) فراهم خواهد بود. آزمایش سریع اچ آی وی می بایست توسط پرسنل دوره دیده، به صورت کاملاً محرمانه، و با تست های استاندارد و کاملاً مطابق با "دستور عمل کشوری نحوه انجام آزمایش سریع اچ آی وی" انجام پذیرد. جواب مثبت این آزمایش سریع نشانه ابتلاء قطعی نیست و می بایست برای تکمیل و تأیید به مرکز مشاوره بیماری های رفتاری منطقه ارجاع شود. داوطلب انجام آزمایش سریع اچ آی وی می بایست تحت مشاوره پس از آزمون، از نتیجه آزمایش آگاهی یافته و حسب نتیجه آن از اقدامات و خدمات بعدی آن بهره مند باشد. برای دیگر گروه های سنی، فعلاً برنامه ای برای آزمایش اچ آی وی پیش بینی نشده، که متعاقباً طی دستورعمل الحاقی اعلام خواهد شد.

فرایند انجام آزمایش اچ آی وی، کاملاً داوطلبانه بوده و نباید به هیچ عنوان کسی را به هیچ روشی مجبور به آزمایش نمود.

خدمات پیش گیری و کاهش آسیب مرکز :

برای گروه های سنی بالای ۱۸ سال دارای رفتارهای پرخطر، که پس از دریافت آموزش ها و مشاوره های لازم، متقاضی دریافت بسته های پیش گیری و کاهش آسیب باشند، امکان دریافت این بسته ها فراهم خواهد بود. بسته های پیشگیری و کاهش آسیب مطابق دستورعمل مراکز گذری و صرفاً توسط مشاور/روان شناس/مددکار مرکز به متقاضی ارائه خواهد شد.

نظام ارجاع در مرکز:

مدیر مرکز موظف می باشد در اولین فرصت ممکنه، حداکثر یک ماه پس از راه اندازی مرکز، نقشه منطقه تحت پوشش مرکز را بر اساس نقشه منطقه شهرداری ترسیم و در محل مناسبی در دفتر خود نصب نماید. این نقشه می بایست حاوی تمامی نقاط مهم شامل مکان های تجمع گروه های سنی مختلف، مراکز بهداشتی درمانی، مراکز پیشگیری و حمایتی منطقه به شرح زیر باشد:

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

- مراکز بهداشتی درمانی و پایگاه های بهداشتی ارائه دهنده خدمات واکسیناسیون و خدمات مراقبت بارداری و خدمات سلامت باروری شامل مراقبت و درمان بیماری های آمیزشی
- مراکز مشاوره بیماری های رفتاری
- مراکز درمان سوء مصرف مواد اعم از دولتی و غیر دولتی
- بیمارستان های ارائه دهنده خدمات پیش گیری پس از تماس
- مراکز حمایتی تحت پوشش سازمان بهزیستی
- روانپزشک

که تمامی این مراکز و اماکن می بایست با رنگ مشخص بر روی نقشه تعیین شده و اطلاعات آن در راهنمای نقشه آورده شده باشد. مدیر مرکز ضمن هماهنگی قبلی با تمامی مراکز فوق، مراجعینی که طبق صلاحدید مشاور/روان شناس/مددکار مرکز نیاز به دریافت هر یک از خدمات فوق را دارند با برگه ارجاع، به مراکز مرتبط راهنمایی نموده و دریافت خدمات را پی گیری نماید. گروه های همیار گروه های سنی، در صورت صلاحدید می توانند دریافت هر یک از خدمات فوق را پی گیری نمایند.

هم چنین می بایست جدولی حاوی اطلاعات آدرس و شماره تلفن کلیه اماکن ورزشی، مذهبی، تفریحی و رفاهی منطقه شامل فرهنگسراها، خانه های سلامت به همراه ساعت فعالیت هریک، تهیه و در مکان مناسبی در دید عموم مراجعین نصب گردد.

ضمیمه:

خدمات رفاهی مرکز:

به منظور ایجاد محیط دوستانه و انتقال این احساس به مراجعه کننده ها، و نیز برای فراهم آوردن فضای نوجوان و جوان پسند، این مراکز می بایست دارای فضای مناسب کافی نت، و نیز فضای مناسب برای بوفه، با رعایت کامل شرایط زیر باشد:

- کافی نت

بخشی از مرکز است که در محیط عمومی مرکز برای دسترسی به فضای مجازی تعبیه شده است. این فضا حداقل دارای چهار دستگاه کامپیوتر با تجهیزات کامل شامل مانیتور رومیزی، کیس سخت افزار با توان به روز شده، کی بورد و ماووس بوده که روی میزهایی با قابلیت تفکیک و جداسازی کاربران تعبیه شده است. حداقل یک دستگاه پرینتر سیاه و سفید، و یک دستگاه اسکنر نیز این چهار کامپیوتر را پشتیبانی می کند. مرکز می بایست به اینترنت پرسرعت بی سیم نیز مجهز باشد که مراجعین به صورت رایگان و در صورت تمایل امکان برخورداری استفاده از فضای مجازی را داشته باشند. علاوه بر تجهیزات مورد اشاره، این بخش می بایست دارای حداقل دو دستگاه تلویزیون رنگی مجهز به به امکانات بازی های رایانه ای باشد. بدیهی است امکان کاربری از فضای مجازی و بازی های رایانه ای می بایست کاملاً بر اساس اصول و ضوابط مجاز جمهوری اسلامی ایران و دستگاه های ذیربط باشد.

این فضا تحت نظارت و مسؤولیت مستقیم مدیر/ مدیره مرکز، و توسط یکی از گروه های دو نفره یاری رسان (Outreach) که طبق برنامه ی کاری روزانه این گروه ها، برنامه ای برای فعالیت های خارج از مرکز ندارد اداره می شود. امکان استفاده از کامپیوترها و بازی های رایانه ای تنها در ساعات کاری مرکز امکان پذیر بوده، و کاربران با تعیین وقت قبلی و مناسب با برنامه ی زمان بندی شده حضور گروه های سنی و جنسی، شرایط استفاده از این تسهیلات را خواهند داشت.. استفاده از اینترنت پرسرعت بی سیم در فضای عمومی مرکز، برای کاربران و مراجعین رایگان است. بدیهی است برنامه کاری بخش کافی نت، تداخلی در دیگر برنامه های جاری مرکز شامل فعالیت های گروهی نخواهد داشت، و کلیه ی کاربران متعهد به رعایت اصول اخلاقی و ضوابط مرکز می باشند. ساعت وجود خدمات کافی نت با ساعات کلاس ها تداخل نداشته باشد.

- بوفه :

مرکز می بایست مجهز به فضای مناسبی برای پذیرایی از مراجعین باشد. بوفه مرکز فضای کوچکی در بخش عمومی مرکز بوده، که به صورت سرپایی امکان ارائه خدمات پذیرایی را فراهم می سازد. امکانات پذیرایی بسیار ساده خواهد بود. بوفه امکان ارائه چای، نسکافه، انواع محدودی بیسکویت و کیک ساده را با رعایت اصول بهداشتی خواهد داشت. هزینه ی مواد غذایی و نوشیدنی مورد اشاره به میزان قیمت پایه و مبلغ متعارف در منطقه، در محل مناسبی نصب گردیده، و مراجعین حسب درخواست و به میزان استفاده از بوفه، مبلغ آن را به نماینده گروه های همیار پرداخت می نماید. درآمد حاصل از این بخش با نظارت مدیر/مدیره مرکز در اختیار سرگروه گروه های همیار، و برای تأمین هزینه

پروتکل " باشگاه سلامت و مشاوره نوجوانان و جوانان "

های نگهداری این بخش خواهد بود. ضمناً مرکز می بایست مجهز به یک دستگاه آب سردکن متعارف فضای عمومی نیز باشد.

پذیرایی:

برای جلسات آموزشی

نکات کلی مورد ملاحظه در راه اندازی مرکز:

- هرگونه جابجایی و تغییر کارکنان مرکز با اطلاع معاونت بهداشتی باید باشد
- در صورتیکه مسئول مرکز به هر علتی امکان ادامه خدمت ندارد، لازم است از ۲ تا ۳ ماه قبل بطور کتبی به دانشگاه اعلام و بعد از تأیید دانشگاه و تعیین جانشین جابجایی انجام شود.
- کلیه اموال مرکز تا زمان فعالیت در اختیار پروژه بوده و در صورت اتمام در اختیار دانشگاه قرار می گیرد.
- تجهیزات مرکز باید بر اساس استاندارد تعریف شده از طرف مرکز مدیریت بیماری های واگیر باشد.
- هرگونه اقدام درمانی اعم از دارویی و غیردارویی تخلف و مشمول مجازات مداخلات پزشکی است.
- نظارت مرکز بر اساس بازه زمانی و بر اساس چک لیست استاندارد می باشد.